

ОДЛУКА

Датум усвајања: 13. март 2010. године

Предмет бр. 56/08

Хаки ДЕДА и Вахиде ДЕДА

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на свом заседању 13. марта 2010. године, у присуству следећих чланова:

г. Марек НОВИЦКИ, председавајући
г. Пол ЛЕМЕНС
гђа Кристин ЧИНКИН

г. Раџеш ТАЛВАР, извршни службеник

Након што је размотрила изнад поменуту жалбу, поднету сходно члану 1.2 измењене и допуњене Уредбе УНМИК бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о установљењу Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, одлучила је следеће:

I. ЧИЊЕНИЦЕ

1. Жалилац г. Хаки Деда је отац А.Д-а. Жалилац гђа Вахиде Деда је мајка Е.Д-а.
2. Према наводима жалилаца, чињенице се могу свести на следеће:
3. Дана 18. октобра 2002. године, међународни припадник УНМИК Полиције био је учесник саобраћајне несреће у селу Догановић, општина Качаник. Међународни припадник УНМИК Полиције је возио приватно возило. Према изјавама које је Косовска полицијска служба (КПС) узела од очевидаца,

међународни службеник УНМИК Полиције је претекао возило испред себе и одмах након тога ударио два детета. Међународни службеник УНМИК Полиције се зауставио да помогне повређеној деци и отпратио једно од њих до болнице.

4. Последице несреће биле су смрт Е.Д-а и тешке повреде А.Д-а. И Е.Д. и А.Д су у време несреће имали седам година.
5. КПС је обезбеђивала место несреће док је истражни судија вршио истрагу сходно Закону о кривичном поступку (Службени гласник бр. 26/86) који је у време подношења тужбе био на снази на основу Уредбе УНМИК бр. 1999/24 о важећим законима на Косову. Иако у документацији коју је жалилац приложио није изричито наведено, јасно је да против међународног припадника УНМИК Полиције није била поднета кривична пријава.
6. Први жалилац, г. Хаки Деда, и г. Бећир Деда, отац Е.Д-а, су након тога поднели захтев за спровођење истраге против међународног службеника УНМИК Полиције према члану 171(5) Кривичног закона Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово (КЗ САПК), о тешким кривичним делима против безбедности саобраћаја, у спрези са чланом 165(3) КЗ САПК о угрожавању јавног саобраћаја.
7. Општински суд у Качанику је одбио тај захтев одлуком од 11. јануара 2005. године (Хп. бр. 92/02). У образложењу одлуке суд напомиње да Уредба УНМИК бр. 2000/47 о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову забрањује судовима да воде поступке против међународних службеника УНМИК Полиције.
8. У одлуци Општинског суда у Качанику од 11. јануара 2005. године се наводи да господа Хаки и Бећир Деда могу да уложе жалбу Окружном суду у Приштини у року од осам дана од доношења одлуке. Након саветовања са својим адвокатима, господа Хаки и Бећир Деда нису уложили жалбу на одлуку.
9. У одлуци од 11. јануара 2005. се још наводи да господа Хаки и Бећир Деда могу да “остваре накнаду код УНМИК-а и КФОР-а кроз управни поступак”. Господа Хаки и Бећир Деда су након саветовања са својим адвокатима одлучили да од УНМИК-а не траже одштету за смрт једног и повређивање другог детета.

II. ЖАЛБЕ

10. Жалиоци тврде да је немогућност да покрену судски поступак против међународног службеника УНМИК Полиције на основу Уредбе УНМИК бр. 2000/47 довела до повреде члана 3 Универзалне декларације о људским правима (УДЉП) - права на живот, слободу и безбедност лица, члана 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП) - права на живот, члана 5 ЕКЉП - права на слободу и безбедност, члана 6 ЕКЉП - права на правично суђење у грађанском поступку као и члана 6.1 Конвенције о правима детета (КПД) - права детета на живот.

III. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

11. Жалбу је 11. децембра 2008. године уложио г. Хаки Деда, а Комисија ју је уписала 12. децембра 2008. године.
12. Комисија је писмима од 1. априла и 12. јуна 2009. године захтражила од жалиоца додатне информације.
13. Жалилац је одговорио преко свог адвоката, г. Алберта Исљамија, који је 2. јула 2009. године послао додатне информације. Том приликом је правни саветник навео да он заступа и гђу Вахиде Деду, супругу г. Беџира Деде.

IV. ПРАВО

14. Пре него што почне да разматра меритум предмета, Комисија мора да одлучи да ли да тај предмет прихвати, узимајући у обзир критеријуме прихватљивости из чланова 1, 2 и 3 Уредбе УНМИК бр. 2006/12.

A. Право на живот

15. Жалиоци се позивају на повреду члана 2 ЕКЉП, члана 3 УДЉП, као и члана 6.1 КПД, и тврде да је УНМИК повредио процедурални аспект права на живот Е.Д. и А.Д, зато што нису били у могућности да у својству приватних тужилаца кривично гоне међународног службеника УНМИК Полиције за наведена кривична дела која су довела до смрти Е.Д и тешког повређивања А.Д.
16. Члан 2 ЕКЉП у релевантном делу гласи да је “право на живот сваке особе заштићено законом. Нико не може намерно бити лишен живота”.
17. Члан 3 УДЉП у релевантном делу гласи да “свако има право на живот.”
18. Члан 6.1 КПД гласи да “државе потписнице признају да свако дете самим рођењем има право на живот”.
19. Од свих претходно цитираних одредаба, Комисија уочава да је, барем кад је реч о њиховом дословном тексту, заштита у члану 2 ЕКЉП најобухватнија будући да та одредба не само да забрањује узимање живота, већ и обавезује органе власти да законом заштите право на живот. С обзиром на ту чињеницу, Комисија ће испитивати прихватљивост жалбе на основу права на живот према поменутој одредби ЕКЉП.
20. Члан 2 ЕКЉП, који штити право на живот, сматра се једном од најбитнијих одредаба ЕКЉП и садржи једну од основних вредности демократског друштва. Комисија мора да подвргне наводе о кршењу ове одредбе најпажљивијем испитивању. (види ЕКЉП, *Нахова и остали против Бугарске*, бр. 43577/98 и бр. 43579/98, пресуда од 6. јула 2005, ст. 93; ЕСЉП, *Ангелова и Илијев против Бугарске*, бр. 55523/00, пресуда од 26. јула 2007, ст. 91).
21. Обавеза заштите права на живот према члану 2 ЕКЉП, тумачена у спрези са чланом 1 ЕКЉП о општој обавези државе да “у оквиру својих надлежности

сваком лицу обезбеди права и слободу дефинисане Конвенцијом”, такође подразумева да у одређеном виду треба да постоји делотворна званична истрага кад лица настрадају као резултат употребе силе (види ЕСЉП, *Мек Кен и остали против Уједињеног Краљевства*, бр. 18984/91, пресуда од 27. септембра 1995, ст. 161; ЕСЉП, *Каја против Турске*, пресуда од 19. фебруара 1998, Извештаји 1998-I, стр. 324, ст. 86; ЕСЉП, *Кели против Уједињеног Краљевства*, бр. 30054, пресуда од 4. маја 2001, ст. 94-98; видети и Саветодавна комисија за људска права (у даљем тексту ХРАП), *Канхаси*, бр. 04/08, мишљење од 12. новембра 2008, ст. 27-28). Дакле, члан 2 ЕКЉП не само да штити суштинско право појединца да не буде лишен живота, већ држави намеће процедуралну обавезу да спроведе званичну истрагу кад је лице намерно лишено живота.

22. Према члану 2 Уредбе, Комисија има надлежност над жалбама које се односе на наводне повреде људских права које су се десиле не пре 23. априла 2005. године или које произилазе из чињеница које су настале пре овог датума кад те чињенице доводе до континуираног кршења људских права.
23. У погледу наводне повреде права на живот које је загарантовано изнад поменутих инструментима, Комисија напомиње да се смрт Е.Д. и тешко повређивање А.Д. десило 18. октобра 2002. године.
24. Пресуда Општинског суда у Качанику донета је 11. јануара 2005. године. Како је жалилац одлучио да не улаже жалбу на ту одлуку, она је постала правоснажна осам дана након доношења, односно 19. јануара 2005. године.
25. С обзиром да су се и смрт и тешко повређивање и закључење поступка догодили пре 23. априла 2005. године, Комисија сваку жалбу која се тиче права на живот, било у процедуралном или суштинском смислу, мора да прогласи неприхватљивом због временске ненадлежности (*ratione temporis*).

Б. Право на правично суђење

26. Жалиоци тврде да је повређено њихово право на правично суђење због немогућности да наставе кривично гоњење међународног припадника УНМИК Полиције због повреде члана 6.1 ЕКЉП.
27. Међутим, будући да је поступак против ког је уложена жалба завршен 19. јануара 2005. године, Комисија сматра да овај аспект жалбе није прихватљив из претходно поменутих разлога.

Ц. Право на слободу и безбедност

28. Жалиоци наводе и повреду члана 3 Универзалне декларације о људским правима (УДЉП), у делу у којем се он односи на право на слободу и безбедност лица, и члана 5 ЕКЉП, право на слободу и безбедност.
29. Комисија указује да наведене одредбе забрањују релевантним органима да се произвољно мешају у личну слободу појединаца затварањем, притварањем

или другим лишавањима слободе. Као такве, наведене одредбе нису примењиве на чињенице које су жалиоци изложили.

30. У таквим околностима, овај део жалбе се мора одбацити као очигледно неоснован у смислу члана 3.3 Уредбе УНМИК бр. 2006/12.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ НЕПРИХВАТЉИВОМ.

Раџеш ТАЛВАР
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући